

Э. СЕЙИДОВ
Педагогика элмлери доктору,
профес сор.

И. В. СТАЛИН КОММУНИСТ ЭХЛАГЫ НАГГЫНДА

Сталин йолдашын яхын силаһдашы унутулмаз Серкей Миронович Киров язымышдыр: «Ишимиздә элэ бир дөнүш, элэ бир аз, я чох дәрәдәдә бөйүк тәшәббүс, сиясәтимиздә элэ бир шүар, истигамәт йохдур ки, онуң мүәллифи Сталин йолдаш дейил, һәр һансы бир башгасы олсун».

Сталин йолдашын алтмыш иллийи мүнәсибәтилә тәбрикиндә УИК(б)П Мәркәзи Комитәси язымышды: «Сән, Сталин йолдаш, бүтүн гүввәни халга хидмәт әтмәк кими бөйүк ишә верәрәк, Ленин кими, өз халгыны севирсән вә халгдан айрылмазсан. Ленин кими сән дә Совет Иттифагы вә бүтүн дүня зәһмәткешләринин һәрәрәтли мәнәббәти илә әһәтә олунмушсан».

«Сталин! Бизим үчүн, совет адاملары үчүн бундан әзиз, бундан доғма вә яхын ад йохдур. Биз онун рәһбәрлийилә, онун бөйүк идеяларындан рүһланараг өлкәмиздә сосялизм чәмиййәти гүрмушуг вә инамла коммунизмә доғру ирәлиләйрик».

«Сталин йолдашын ады бүтүн дүня зәһмәткешләри үчүн һәгиги Һазадлыг вә сәадәт рәмзи олмушдур. Бүтүн дүнянын фәһләләри, кәндлиләри вә Һабагчыл зиялылары Сталин йолдаш пәнаһ кәтириләр. Сталин онларын үмиди, бүтүн мүтәрәгги бәшәриййәтин истигбал күнәшидир».

«Гүдрәтли марксизм-ленинизм тәдмисини әлдә рәһбәр тутан вә ону хетдикчә даһа да инкишаф әтди-

рән Сталин йолдаш бу тәдмисини парлаг шүалары илә дүня зәһмәткешләринин мүбаризә йолуну ишыландырыр».

Чар һөкүмәти заманы ағыр кизлиш илләриндә, Бөйүк Октябр сосялист ингилабынын аловлу күнләриндә, вәтәндаш мүһарибәси чәһәләриндә, сосялист гуручулуғунун Сталин бешиликләриндә, бәшәриййәтин ән гәддар дүшмәни олан фашизмә гаршы апардығымыз Бөйүк Вәтән мүһарибәси дөврүндә, мүһарибәдән сонра өлкәмизин халг тәсәрруфатыны бәрпа вә инкишаф әтдирмәк уғрунда, бүтүн дүняда сүһу уғрунда апарылан мүбаризәдә Сталин йолдаш бизим партиямыз сынаглардан чыхарыб даһа да мөһкәмләндирмиш, онун гүдрәт вә шәһәрәтини даһа да артырмышдыр».

«Ленин вәфат әтдикдән сонра Сталин йолдаш онун табуту гаршысында партия адындан, бүтүн совет халгы адындан партия узву кими бөйүк бир ады йүксәк тутмаға вә тәмиз сахламаға, партиямызын бирлийини кәз бәбәйи кими горумаға, пролетарнат диктатурасыны горумаға вә мөһкәмләтмәйә, фәһлә вә кәндлиләрин иттифагыны вар гүввәмизлә мөһкәмләтмәйә, республикалар иттифагыны мөһкәмләндириб кенишләндирмәйә, зәһмәткешләрин иттифагыны мөһкәмләндирмәйә вә кенишләндирмәйә анд ичди. Сталин йолдаш бу бөйүк вә тарихи анды шәрәфлә еринә етирир».

Өлкөмиздө сосялист сәнаеи вә коллектив кәнд тәсәррүфатынын ярадылмасы, сосялизм өлкәсинин гүдрәти, миллионларла совет знялы кадрларынын етишдирилмәси, ССРИ халqlары мәдәнийәтинин күндәнкүнә сүрәтлә чичәкләнмәси вә бүтүн башга гәләбәләримиз үчүн биз бөйүк Сталинә, онун аталыг гайғысына миннәтдарыг.

Кечмишдә чар һакимийәти заманы йохсул вә диләнчи вәзийәтиндә олан өлкөмиз, кетдикчә даһа да мөһкәмләнән варлы вә гүдрәтли сосялист өлкәсинә чеврилмишдир.

Бүтүн бу тарихи чаһаншүмүл на-йлийәт вә гәләбәләре биз оңа көрә наыл олмушуг ки, Сталин йолдашын рәһбәрлийи алтында өлкөмиздә кадрлар мәсәләси мувәффәгийәтлә һәлл эдилмишдир. Сталин йолдаш кадрлар, адамлар һаггында мәсәләни өзүнә мәхсүс бир ұзақкөрәдик, гәгийәтлә һәлл этмиш, сосялист гүрүчулуғумузун бүтүн саһәләри үчүн лизими олан мүтәхәссис кадрларын етишдирилмәсинә наыл олмушдур.

Сталий йолдаш бөйүк алимдир. Капитализм әһатәси мөвчуд олдуғу заман бизим өлкөмиздә коммунизм гурмағын мүмкүнлүйү, сосялизмдә вә коммунизмдә дөвләт мәсәләси, партиямызын милли сясәти вә саирә кими бөйүк тарихи әһәмиийәти олан кәшфләри илә Сталин йолдаш эмләрин элми олан марксизм-ленинизм тәлимини даһа да инкишаф этдириб, зәнкинләшдирмишдир. Даһи Сталин бу бөйүк ингилаби кәшфләрини һәятә кечирмәк үчүн эзмлә чалышмыш вә чалышмагдадыр.

Сталин йолдаш, фәһлә синфинин һагг иши уғрунда мүбаризәдә бөйүк Ленини горху билмәйән дағ гарта-лы илә мүгайнә этмишдир. Халғымыз һағлы оларағ бу көзәл мүгайнәни Сталин йолдашын өзүнә дә аид эдир.

Сталин йолдаш ярадычы марксизмин бөйүк нүмайәнәсидир. Сталин йолдашын рәһбәрлийи алтында партиямыз марксизм-лени-

низм идеяларыны онун бүтүн дүшмәнләриндән галибийәтлә мудафиә этмишдир.

Сталин йолдашын һәяты халға сәдагәтлә хидмәт этмәйин ән парлаг нүмунәсидир. Сталин йолдаш өзүнүн бүтүн гүввәт вә әнержисини әсиркәмәдән зәһмәткешләрин ишинә, коммунизм ишинә һәр әдир. Болшевиклар партиясынын ән көзәл әнәнәләри — мөгсәд айдынлығы, чидди вә ән мүрәккәб мәсәләлрин һәллиндә дәрин принципаллыг; чәсарәтли вә дәрин ярадычы тәфәккур; болшевик идеялылығы; вәзыйәтә мүнәсиб тактика ишләтмәк; мөгсәд уғрунда мүбаризәдә һәр чүрә чәтинлийә үстүн кәлән полад ирадә; енилийи дәрһал көрмәк һисси; һәр бир мәсәләнин әсас, ени, һәлләдичи чәһәтини мөһарәтлә тапмағ бачарығы; кениш вә һәртәрәфли билик; йорулмазлыг; тарихи һадисәләри әввәлчәдән көрүб, тәйин этмәк габилийәти; мүбаризәдә болшевик әһтираслылығы; бөйүк инсанпәрвәрлик вә башга көзәл сифәтләр бөйүк Сталинин симасында аһәнқдар бир сурәтдә бирләшмишдир.

Сталин йолдаш өзүндә пролетариатын бөйүк гүввәт вә гүдрәтини тәчәссүм этдирир. һәр бир габагчыл фәһлә, һәр бир шүүрлу зәһмәткеш Сталин йолдашын шәхсиндә өзүнү, өзүнүн кениш әләмини көрүр. Сталин йолдашын ады истәр чәһәдә, истәр архада һәр ердә вә һәмишә һәр бир совет адамы үчүн, һәмчинин, бүтүн габагчыл бәшәрийәт үчүн түкәнмәз гүввәт мәнбәи олмуш, онлары ән ағыр дәғигәләрдә гәһрәманлыг вә фәдакарлыг кәстәрмәйә руһландырмышдыр. Бүтүн чанлылары өзүнә чәлб эдән күнәшин илыг шүалары кими Сталин йолдашын ады да инсанлары бирләшдирир, онлары мүбаризәйә олан инам вә гәгийәтнин артырыр.

Сталин йолдашын бөйүк идеялары вә шүарлары халғы руһландырыр, онлары гәлбини мубаризә эшиги илә аловландырыр. Сталин йолдашын идеялары халғ күтләләринин шүүруна йийәләндикдән сонра фә-

дакар мүбаризлэрин вэ гəрəманларын сайыны артырыр, бизим коммунизмə догру һэрəkəтимизи даһа да сүр'əтлəндирир.

«Сталин йолдаш совет адамларынын коммунист тəрбийəсинə, коммунизм чəмийəтинин һəртəрəфли инкишаф этмиш үзвлəринин етишдирилмəсинə һəмишə бəйүк əһəмийəт вермишдир.

«Сталин йолдаш сосялизм чəмийəтинин адамларындан данышаркəн күзəриндə капитал əсəрəти олмаян һəр бир ади совет вəтəндашынын, бойнунда капитализм кəлəлийи боюндуруғу кəздирən һəр һансы бир йүксək рүтбəли харичи мə'мүрлən мүғайисə эдилмəйчək дərəчэдə йүксək олдуғуну» кестəрмишдир. Бу тамамилə айдындыр: Ленин вэ Сталин тəрəфиндən ярадылмыш совет гурулушу совет адамы гаршысында кениш фəалийəт үфүглəри ачыр, онун ярадычылыг иши, һəртəрəфли инкишаф эдиб тəкмиллəшмəси үчүн бүтүн имканлары ярадыр. Бүтүн йоллар совет адамынын үзүнə ачылдыр, совет адамы эмək, тəһсил вэ истирəһəт һүғугу илэ тə'мин эдилмишдир. Она өз билик вэ бачарығыны сəрф этмək, үчүн һəр һансы бир иш сəһəсиндə кениш мейдан ачылмышдыр.

«Сталин йолдашын элэ бир чыхышы йохдур ки, орада эəһмəткеш күтлэлəрин коммунистчəсинə тəрбийələндирилмəси, инсанларын яшайыш вэ шуурундакы капитализм галығларынын йох эдилмəси, ени кадрларын, ени зиялы гүввэлəринин инкишаф этдирилмəси, коммунизм чəмийəтинин фəал гуручусу олмға гадир олан һəртəрəфли инкишаф этмиш ени инсанын етишдирилмəси, онун дүнякөрүшү вэ мə'нəви симасынын тəшəккүлү кими мүнүм мəсələлэр дəһиянə бир сүрəтдə ишыгдандырылмамыш олсун.

«Сталин йолдашын рəһбəрлийи вэ аталыг гайысы сəһəсиндə совет адамы күндən-күнə инкишаф эдиб, даһа да йүксəлир. Дəһи рəһбəримиз вэ мүнəлимимиз бəйүк Сталин тəрəфиндən совет адамында тəрбийə

эдилəн ени кəзəл кейфийəтлэр һəйатымызын бүтүн сəһələриндə өзүнү кетдикчə даһа чох кестəрир. Халгымызын руһу, онун мə'нəви-сияси бирлийи һəгигтəн сарсылмаздыр.

Өлкəмиздə коммунизм тамамилə гуруб баша чатдырмаг кими бəйүк бир мəгсədə nail олмaг үчүн, совет адамы кениш материалист дүнякөрүшүнə, дəрин билийə, йүксək мəфкурəйə вэ шуура маллк олмалыдыр. О, шəхси мəнафенин чəмийəтин мəнафенинə табə этмəйи, Ленин—Сталин ишинə сон нəфəсинəдək сəлəгəтли олмaғы бачармалыдыр. Сталин йолдаш бүтүн бу мəсələлэр һаггында Марксын, Энкелсин вэ Ленинн нəзəрийəсини инкишаф этдирэрək, гиймəтли кестəришлэр вермиш, бу нəзəрийəни элми чəһəтдən даһа дə əсəслəндырыб инкишаф этдирмиш, дүшмəнлəрин ону тəһриф этмək чəһдлəринə гаршы барышмаз мүбаризə апармышдыр.

Сталин йолдаш педагожи элми сəһəсиндə мəктəблəримиз, мүнəлим вэ алимлəримиз кəсəрли бир силаһла,—кəнчлəрин коммунизм руһунда тəрбийələндирилмəси мəсələсини дүзүкн һəлл эдən марксизм-ленинизм элми илэ силаһландырымышдыр.

«Сталин йолдаш тəрбийə мəсələси илэ ени чəмийəт гурмаг вəзифələринин бири-бириндən айрылмаз олдуғуну дəфələплə кестəрмишдир. Һалə 1924-чу илдə Сталин йолдаш РК(б)П-нин XIII гурултайынын екунлары һаггында этдийи мə'рузэдə демиишдир:

«Пролетариат диктатурасы дəврундə партиянын эн мүнүм вəзифələриндən бири, кəһнə нəсиллэрə пролетариат диктатурасы вэ сосялизм руһунда ени тəрбийə верилмəси» вэ ени нəсиллəрин энə бу руһда тəрбийələндирилмəси ишини кенишлəндирмəкдən ибарəтдир. Кечмиш чəмийəтдən ирə галан кəһнə адəт вэ вəрдишлэр, эн'энə вэ мөвһумат сосялизмн олдуғча тəһлүкəли дүшмəнидир. Буна кəрə дə бу эн'энə вэ вəрдишлэрə гаршы мүбаризə, апармаг, бүтүн иш сəһələриндə буналары һөкмən арадан галдырмаг, нə-

хайаг, ени нэсиллэри пролетар социализми руһунда тэрбийэлэндирмэк, партиямызын гаршысында дуран нөвбэти (вэзифэлэрди) вэ бу вэзифэлэр еринэ етирилмэдэн социализмин гэлэбэси мүмкүн дейилди».

Көрүндүйү кими Сталин йолдаш тэрбийэ саһасинда гаршыда дуран вэзифэни тамамилэ айдын мүэйһэн эдэрэк, социализмин галиб кэлмэси мәсэлэсинин бүтүн зәһмәткешлэри вэ хүсүсән бөйүмәкдә олан нэсли тэрбийэлэндирмэк мәсэлэсиндән бидаваситә асылы олдуғуну көстөрмишди.

Һазырда — социализмдән тәдрижән коммунизмә кечдиймиз бир шәраитдә — тэрбийэ ишинин күчлэндирилмәси даһа бөйүк эһәмийәт кәсб эдири. Бу саһадә совет мәктәбинин үзәринә хүсүсилә мәс'ул вэ шәрәфли вэзифэләр дүшүр.

Болшевикләр партиясынын VIII турултайында гәбул эдилмиш партия мәрәмнамәсинин халг маарифи фәслиндә чох айдын вэ там мүэйһән шәкилдә дейилди ки, мәктәб һөнәрки, үмумийәтлә коммунист принципләрини һәятә кечирмәли, һәм дә зәһмәткешләрин, ярым пролетар тәбәгәләри үзәриндә фәһлә синфинин мәфкурә, тәшкиләдичи вэ тэрбийэләндиричи тәсирийи яймалыдыр.

Бөйүмәкдә олан нэсли коммунист руһунда тэрбийэлэндирмэк тәләби дә бурадан ирәли кәлири. Бу тәләбә кәрә кәңч нәслә, синифсиз коммунизм чәмийәтинин ярадылмасына көмәк эдә билән ени сифәтләр ашыланмалыдыр.

★

Һәртәрәфли инкишаф этмиш шәхсийәтин тэрбийә эдилмәсиндә муһүм шәрт олан коммунист эхлагы тэрбийәсинә марксизм-ленинизм классикләри һәмийә бөйүк эһәмийәт вермишләр.

Иңтимай һәятин бүтүн мәсәләләри кими эхлаг мәсәләси дә бириңчү дафә оларак марксизм-ленинизм

классикләри тәрәфиндән әсл элмә сурәтдә ишләнмишди. Марксизм-ленинизм классикләри, бүтүн гейри-элми эхлаг нәзәрийәләринин әксинә оларак сүбүт этдиләр ки, бүтүн дөврләр вэ бүтүн инсанлар тәрәфиндән бир дәфәлик гәбул эдилмиш әбәди вэ дөйүшмәз эхлаг системә йохдур. Марксизм-ленинизм классикләри эхлагын синфи тәбиятини, мәншәһни вэ бәшәрийәт тарихиндәки инкишафыны ачыб көстәрдиләр.

Маркс вэ Энгелс кәләчәк коммунист эхлагынын үмуми чизкиләрини вермишләр. Коммунист эхлагынын маһийәтини вэ конкрет тәзаһүр формаларыны исә бөйүк Ленин вэ Сталин көстәрмишләр.

В. И. Ленин демишди ки, буржуазия өз эхлагыны диндән, «аллаһ ирадәсиндән», яхуд, нәтичә әтибарилә енә «аллаһ ирадәсинә» кәтириб чыхаран идеалист вэ ярым идеалист «фәлсәфә»дән чыхарыр. В. И. Ленин языр:

«Инсан анлайышы, синиф анлайышы харичиндән алынмыш һәр чүр бу кими эхлагы биз инкар эдирик. Биз дейрик ки, бизим эхлагымыз бүтүнлүклә пролетариатын синфи мубаризәси мәнәфеинә табә эдилмишди. Бизим эхлагымыз пролетариатын синфи мубаризәси мәнәфеиндән доғур».

Буна кәрә Ленин өйрәдирди ки, муасир кәңчлийин бүтүн тәрбийә тәһсил вэ тәлим иши онда коммунист эхлагынын тәрбийә олунмасына көмәк этмәлидир.

Ленин эхлагын тарихи-синфи маһийәтини, онун мәзmunуну чох айдын бир шәкилдә ачыб көстәрмишди.

Сталин йолдаш Марксын, Энгелсин вэ Ленинни тәлимини даһа дә инкишаф этдирәрэк, эхлагын тарихи-синфи маһийәтини дәфәләрлә көстәрмишди.

«Чәмийәтин истәһсал үсулу нечә исә, чәмийәт өзү дә әсасән әлә

В. И. Ленин, Әсәрләри, XXX цилд, сәһ. 410.

И. В. Сталин, Әсәрләри, VI цилд, сәһ. 273.

олур, онун идеялары вә нәзәрийяләри, сияси бахышлары вә тә'сисаты да элэ олур.

Яхуд үмүми шәкилдә десәк, инсанларын һәят тәрзи нечә исә, онларын тәфәккүр тәрзи дә элэ олур!»

Өзүнүн көзәл әсәрләриндән бири олан «Анархизм я сосялизм?»дә Сталин йолдаш чәкмәчинин һәятындан кәтирдийи садә мисалда кәстәрир ки, ичтимаи вә инсан һәятынын әсасыны мадди не'мәтләрин истеһсалы тәшкил эдир. Бу, мадди не'мәтләрин истеһсалы исә нәтичә әтибарилә инсанын мә'нәви һәятыны вә ичтимаи шүүруну тә'йин эдир; инсанларын вә чәмийәтин мә'нәви һәяты дәйишмәздән әввәл онларын мадди һәяты дәйишир.

«Беләликлә, чәкмәчинин мадди вәзиййәти дәйишдикдән сонра ән нәһайәт онун шүүру да дәйишди: әввәлчә онун мадди вәзиййәти дәйишди, бир мүддәт кечдикдән сонра исә буна мұвафиг олараг онун шүүру да дәйишди.

Үмүмийәтлә синифләр вә чәмийәт һаггында да эйни сөзләри демәк ләзымдыр.

Ичтимаи һәятда да әввәлчә хариҗи шәраит дәйишир, әввәлчә мадди шәраит дәйишир, сонра исә буна мұвафиг олараг инсанларын тәфәккүрү, онларын адәт вә ән'әнәләри, онларын дүнякөрүшү дә дәйишир».

Сталин йолдаш бу заман чәмийәтин инкишаф тарихи илә әлагәдар олараг әхлағи тәсәввүрләрин дәйишмәсинә истинад эдәрәк, әхлағын анадан кәлмә вә дәйишмәзлийи һаггында сәһв вә догматик тәсәввүрләри тамамилә рәдд эдир. Бу вә я дикәр әхлағи сифәт бир әсрдә яхшы сайылдығы һалда, башга әсрдә әхлағсызлыг вә вәһшилик һесаб эдилир. Бу мұнасибәтлә Сталин йолдаш «Анархизм я сосялизм?» әсәриндә язмышдыр:

«Диалектика дейир ки, дүняда әбәди неч бир шей йохдур, дүняда

һәр шей кечичи вә дәйишәндир, тәбнәт дәйишир, чәмийәт дәйишир, адәт вә ән'әнәләр дәйишир, әдаләт һаггындакы анлайышлар дәйишир...».

Һәмийн әсәринин башга бир ериндә Сталин йолдаш языр:

«Инсанларын «вәһши» һиссләри вә бахышларына кәлдикдә, бунлар неч дә бә'зиләринин кұман этдийи гәдәр әбәди дейилдир: бир заманлар, ибтидан коммунизм заманында инсан хұсуи мүлкийәтин нә олду-ғуну билмирди; сонралар, фәрди истеһсал замаңы кәлдикдә хұсуи мүлкийәт инсандарын һисс вә шүүруна һаким олду; инди исә ени бир заман, сосялист истеһсалы заманы башланыр,—бу заман инсанларын һисс вә шүүрунда сосялист арзулары кәк саларса, бунда тәәччүб эдиләчәк нә вар!» Мәкәр инсанларын «һиссләри» вә бахышларыны варлыг тә'йин әтмирми?».

«Нәтичә айдындыр: синфи чәмийәтдә әхлағ синфи сәчиййә дашыҗыр. Мүхтәлиф синифләрдә әхлағ һаггында мүхтәлиф тәсәввүрләр олур.

Ялынз емәк шейләринин дейил, инсан әмәйинин, онун ган вә вичданынын алыныб, сатылдығы капиталист елкәләриндә, буржуа әхлағы нәтичә әтибарилә буржуазияның иғтисади мәнәфен илә тә'йин эдилир. Капитализм чәмийәтиндә инсанлара нифрәт этмәк кими вәһши бир әхлағ һөкм сүрүр. Бурада инсанлар худпәсәндлик вә фәрдийәтчилик руһунда тәрбийә эдилир: «инсан инсанын чанаварыдыр», «һәр кәс өзү үчүн, аллаһ исә һамы үчүн», «өз һөкмранлығыны еритмәк үчүн башгаларыны әз»—буржуа әхлағынын ганун вә принципләри беләдир. Вәһшилик, икүзлүлүк, худпәсәндлик, риякарлыг, алдатмаг вә һиләкәрлик буржуа әхлағынын сәчиййәви чәһәтләридир. Капитализм гайда вә ганунлары инсанлары, онларын

1 И. В. Сталин, Ленинизм мәсәләләри, сәһ. 631.

2 И. В. Сталин, Әсәрләри, I чилд, сәһ. 339.

1 И. В. Сталин, Әсәрләри, I чилд, сәһ. 326.

2 И. В. Сталин, Әсәрләри, I чилд, сәһ. 362.

эхлаг вэ мөнөвийятыны эйбэчэр
һала салыр.

Эксинэ, коммунист эхлагы совет
адамларыны яшамаг, бөйүк мэгсэд,
йүксэк гайэлэр угрунда мүбаризэ
этмэк вэ фэдакарчасына чалышмаг
үчүн даһа да руһландырыр, онлара
түкәнмэз гүввэт верир. Совет адам-
ларынын һаят вэ фэалийэтинин бө-
йүк тарихи мөнәсы вардыр: совет
адамлары инсандарын ичтимаи мүн-
насибэтлэрини эсл инсани кейфий-
йэтлэрлэ зэнкинләшдирирлэр. Совет
адамларынын мэгсэд айдынлығы
онлара бөйүк руһ йүксэклийи верир.
Коммунист эхлагынын мазмуну ени
коммунист чәмийэтинин везифәлә-
ри илэ тәйиң эдилир.

Инсан мөнөвийятыны тәнзим
эдән эхлаг нормаларынын маһийя-
тини ачаркән Сталин йолдаш сося-
лист чәмийэтиндэ совет адамла-
рындан теләб олунан мөнөви кей-
фиййәтлэри көстөрир. Сталин йол-
даш, ингилаби мүбаризэдэ, хусусән
совет чәмийэтиндэ ени эхлагын
инкишаф этмәси вэ камилләшмәси
тәчрүбәсини үмүмиләшдирәрэк, ком-
мунист - эхлагынын маһиййәти,
онун инкишафы үчүн зәрури олан
зәмин вэ шәртлэр, онун мазмуну,
бу эхлагын бизим адамларымызда
тәрбийә олунмасы йоллары вэ ва-
ситәлэри, коммунист чәмиййәти гу-
ручулуғунда коммунист эхлагынын
ролу вэ әһәмиййәти, совет адамыны
сәчиййәләндирән эхлагы сифәтлэр
һаггында кениш вэ һәртәрәfli бир
тә'лим яратмышдыр.

Сталин йолдаш өйрәдир ки, совет
вәтәнпәрвәрлийи, халглар достлуғу,
ичтимаи мүлкиййәтэ вэ әмәйә сося-
лист мүнәсибәти, сосялист һума-
низми вэ с. коммунист эхлагынын
әсас мазмунуну тәшкил эдир.

Сталин йолдаш совет адамлары-
ны һәр шейдән әввәл совет вәтән-
пәрвәри олмага чағырыр. Комму-
нист эхлагынын мәнбәи, ени һисс вэ
ән'әнәларин мәнбәи һәр шейдән әв-
вәл совет адамларынын бөйүк вә-
тән мәнәббәти, совет вәтәнпәрвәрли-
йи һиссидир.

Сталин йолдаш демишдир:

«Совет адамларынын архада көс-
тәрдикләри әмәк гәһрәманлығынын,
һабелә чәһбәдә салдатларымызын
көстәрдийи парлаг шүчаәт вэ рәша-
дәтин мәнбәи ғызғын вэ чошғун со-
вет вәтәнпәрвәрлийидир.

Совет вәтәнпәрвәрлийинин күүү
бундадыр ки, онун әсасыны ирг вэ
я милләтчилик мөһүматы дейил,
халгын өз совет вәтәнинә һәдсиз
сәдагәт вэ мәнәббәти, өлкәмиздә
яшаян бүтүн милләтләрин зәһмәт-
кешләри арасындакы гардашлыг вэ
достлуг тәшкил эдир. Совет вәтән-
пәрвәрлийи Совет Иттифагы халг-
ларынын милли ән'әнәләрилә бүтүн
Совет Иттифагы зәһмәткешләринин
үмүми һаят мәнәфеини бирләшдириб
ифадә эдир. Совет вәтәнпәрвәрлийи
өлкәмизин бүтүн милләт вэ халгла-
рыны бир-бириндән айырмаг дейил,
әксинә, онлары ваһид бир гардаш-
лыг айләсиндә бирләшдирир. Совет
Иттифагы халгларынын сарсылмаз
вэ кетдикчә даһа артыг мөһкәмлә-
нән достлуғунун әсасы бунда-
дыр».

Рәһбәрин бу көзәл сөзләриндә со-
вет вәтәнпәрвәрлийинин хусусиййәт-
ләри совет адамларынын өз сося-
лист вәтәнләринә шүүрлу мәнәббәти,
вәтәнимизин гаршысында дуран та-
рихи везифәләри вэ онун габагчыл
ролуна баша дүшмәләри, вәтәними-
зи даһа күчлү, даһа варлы вэ гүд-
рәтли этмәк үчүн даима сә'й көс-
тәрмәләри чох дәғиг бир шәкилдә
ифадә олунмушдур. Совет вәтәнпәр-
вәрлийи ени, йүксэк типли вәтәнпәр-
вәрликдир. Совет вәтәнпәрвәрлийи
бүтүн башга вәтәнпәрвәрликдән та-
мамилә, көкүндән фәргләнир.

Буржуа чәмийәтиндә һаким мүр-
тәчә синифләрин сахта вәтәнпәрвәр-
лийи һәмишә милләтчилик вэ шови-
низмлә башга халглара нифрәт бәс-
ләмәклә ифадә олунур. Әсл вәтән-
пәрвәрлик мүртәчә синифләрә яд
бир һиссидир. Буржуа чәмиййәтинин
һаким синифләри халг күтләләринин
милли һиссләри илэ ялныз алвер

И. В. Сталин, Совет Иттифагынын Бө-
йүк Вәтән мүбаризәси һаггында, сәһ. 151.

эдирилэр. Һәр дәфә капиталистларын вар-дөвләти тәһлүкә гаршысында галыркән, онлар ачыгдан-ачыга вә-тәнләринин мәнәфеини сатырлар.

(Совет вәтәнпәрвәрлийи һаггында Сталин йолдашын сөзләринин доғру вә дүзкүнлүйүнү һәят дәфәләрлә тәсдиг этмишдир. Зәһмәткеш халг күтләләри, демократлар вә коммунистлар һәр ердә эсл вәтәнпәрвәр-ләр кими чыхыш этмиш вә этмәкдә-дирләр. Милли ифтихар һисси вә вә-тән мәнәббәти совет адамларыны сәчийәләндирән ән кезәл сифәтләр-дир. Бөйүк Вәтән мұһарибәси иллә-риндә совет адамлары тарихдә мис-ли-бәрабәри олмаян вәтәнпәрвәрлик рәшадәти кәстөрдиләр.

Совет вәтәнпәрвәрлийи вә проле-тар бейнәлмиләлчилиийи бир-бирилә айрылмас сурәтдә бағлыдыр.

«Комсомолская Правда» редак-сиясынын суалларына чавабында Сталин йолдаш демишдир:

«Комсомолчулар ән мұхтәлиф милләтләрдән олан фәһләләр вә кәңдиләр арасында иш апарырлар. Комсомол өзү, бир нөв Интернасьо-нала бәнзәйир. Һәм дә бурада ком-сомолун тәкчә милли тәркибинин де-йил, белә бир чәһәтин дә ролу вар-дыр ки, комсомол, үмүмдүня про-летар Интернасьоналынын ән мұһүм дәстәләриндән бири олан РК(б)П-йә билаваситә гошулур. Интернасьона-лизм комсомолун ишинә тә'сир кәс-тәрән әсас мәфкурәдир. Онун күчү бундадыр. Онун гүдрәти бундадыр. Кәрәк бейнәлмиләлчилик руһу һә-мишә комсомолун үзәриндә олсун».

Сталин йолдаш бейнәлмиләл тәр-бийәйә вә онун совет вәтәнпәрвәр-лийи илә олан сых әлағәсинә бөйүк әһәмийәт верир.

Һәр бир милли мәнһудийәтдән вә шовинизмдән азад олан совет вәтәнпәрвәрлийи өз тәбиәти э'тиба-рилә тамамилә бейнәлмиләл бир ма-һийәт дашыыр.

«Совет һакимийәти әлә гурул-мүшдүр ки, о өз дахили маһийәти

э'тибарилә бейнәлмиләлдир, һәр ва-ситә илә күтләләрдә бирләшмә идеясыны ярадыр, өзү онлары бу бирләшмәйә сөвг эдир».

Мәһз буна кәрәдир ки, совет адамлары үчүн халгларын Сталин достлуғундан вә социалист чәмийә-тинин мәнәфеиндән йүксәк вә гий-мәтли һеч бир шей йохдур. Өлкә-миздәки халгларын Сталин достлу-ғу бизим кәләчәк наилийәт вә га-либийәтләримизин әсасыдыр.

Ғабагчы Тачикистан вә Түркмә-нистан колхозчуларынын партия вә һөкүмәт рәһбәрләрилә бирликдә ке-чирилән мұшавирәсиндә Сталин йол-даш демишдир:

«Лакин, йолдашлар, памбыгдан даһа гиймәтли олан бир шей вар ки, о да өлкәмиздәки халгларын дост-луғудур... Кечмишдә бизим өлкәмиз-дә һакимийәт башында чар, капи-талистлар, мүлкәдарлар дурдуғу за-ман һөкүмәтин сиясәти бир халгы—рус халгыны һаким халг этмәк, бү-түн башга халглары исә табе, мез-лум этмәкдән ибарәт иди. Бу йыр-тычы чанавар сиясәти иди... һазыр-кы мұшавирә ССРИ халглары ара-сында кәһнә э'тибарсызлыға чохдан сон гоюлдуғуна, э'тибарсызлығын там гаршылығды э'тибарла әвәз олундуғуна, ССРИ халглары ара-сында достлуғун бөйүдүйнә вә мөһкәмләнмәсинә парлаг субутдур. Бу, йолдашлар, болшевик милли си-ясәтинин вердийи не'мәтләр ичәри-синдә ән гиймәтлисидир. ССРИ халглары арасындакы достлуғ исә бөйүк вә чидди фүғуһатдыр. Чүнки достлуғ яшайынча өлкәмизин халг-лары азад вә мәғлүбәдилмәз ола-чаглар. Бу достлуғ яшайыб мөһкәм-ләндикчә һеч кәс, нә лахили, нә дә-харичи дүшмәнләр бизим үчүн гор-хулу олмаячагдыр».

1. «Совет вәтәнпәрвәрлийи тәрбийәси-йни заманда совет адамларынын бейнәлмиләл тәрбийәсидир. Чохмил-ләтли бөйүк Совет Иттифағы халг-ларынын арасында олан достлуғ

1 И. В. Сталин, Эсәрләри, VII чилд, сәһ. 262.

1 И. В. Сталин, «Марксизм вә милли-мүстәмләкә мәсәлеси», сәһ. 92.

идеясыны, баша дүшмәк вә һәятә кечирмәк, халглар арасындакы там һүгүг бәрабәрлийинә, онларын азад вә мүстәгил сурәтдә һәят гурмаларына һөрмәт әтмәк бу тәрбийәнин әсас маһийәтини тәшкил эдир.

Сталин Конституциясынын 123-чү маддәсиндә дейилир: «ССРИ вәтәндашларынын миллийәт вә иргләриндән ағылы олмаяраг, бүтүн тәсәрруфат, дөвләт, мәдәни вә ичтиман-сияси яшайыш сәһәләриндә һүгүгчә бәрабәрлийи. сарсылмаз бир ганундур.

Ирг вә милли мәнсубиййәтләринә керә вәтәндашларын һүгүгуну била. васитә вә я билваситә һәр бир шәкилдә мөһдуд әтмәк вә я, әксинә, онлара бияваситә вә я билваситә үстүнлүк вермәк, һабелә һәр чүр ирг вә я милли мүстәсналыг вә я нифрәт вә әтинасызлыг тәблиғаты ганулла чәзаландырылыр».

«Совет адамларынын доғма вәтәнимизә олан сонсуз мәнәббәтә, сос-ялист өлкәмизлә ифтихар әтмәләри Гәрб гаршысында, чүрүк буржуа мәдәниййәти өнүндә пәрәстишкерлыг һалларыны тамамилә арадан галдырыр».

«Һәлә Октябр ингилабынын гәләбәсиндән габаг партиямызын VI гурултайында Сталин йолдаш демишдир:

«Анчаг Авропанын бизә йол кәс-тәрә биләчәйи һаггындакы көһнәл-миш тәсәввүрү бир кәнара атмаг дазымдыр!».

Бөйүк рәһбәрин бу узагкөрәпли-йини һәят тамамилә тәсдиг этди.

Өз вәтәнләрини бөйүк бир мәнәб-бәтлә севән совет адамлары вәтәни-мизин дүшмәнләринә дәрин кин вә нифрәт бәсләйирләр. Сталин йолда-шын 1942-чи ил 23 феврал тарихли әмринлә дейилир: «Бөйүк рус язы-чысы Максим Горкинин сөзләрини хатырлайын: «дүшмән тәслим олма-дыгда ону мөһв эдирләр». Бөйүк сәркәрдәнин 1942-чи ил 1 май тарихли әмриндә дейилир: «Дөйүш-чүләр арасында... дүшмәнә гаршы».

көстәрилән лагәйдлик вә сайғысыз-лыг арадан галдырылмышдыр... он-лар алман фашист ишғалчыларына гаршы һәгиги сурәтдә кин вә әдавәт бәсләмәйи өйрәнмишләр. Онлар ба-ша дүшмүшләр ки, дүшмәнә гаршы лап үрәкдән кин вә әдавәт бәсләмә-йи өйрәнмәдикчә, дүшмәнә галиб кәлмәк олмаз».

Һәр чүр иртичаын, бәшәриййәти истисмар вә гул әтмәйин мүхтәлиф ийрәнч формаларынын, фашизмин, буржуа милләтчилийинин, вәтәнсиз космополитизмин очағы олан капи-тализмә совет адамлары дәрин ниф-рәт вә кин бәсләйирләр.

«Совет адамлары вәтәни вә халгы бүтүн варлыглары илә севдикләри, инсан ләягәтинә һөрмәт бәсләдикләр-и үчүн дүшмәнләрә нифрәт эдирләр. Дүшмәнә нифрәт һисси тәрбийә әт-мәк сосялист вәтәнимизә вә зәһмәт-кеш инсанлара һәдсиз мәнәббәт тәр-бийә әтмәк демәкдир. Совет адамы-нын нифрәт һисси бир анлыг кечичи вә тәсадүфи гәзәб дейилдир. Совет адамынын дүшмәнә нифрәт һисси там вә мөһкәм бир әтигаддан, бө-йүк мәсләкдән доғур. Совет адамы-нын бүтүн дүнякөрүшү мәнфур халл дүшмәнләригә гаршы барышмаз мү-баризә тәләб эдир».

«Совет адамлары фәхр эдирләр ки, онлар, һәр чүр сияси, иғтисади ис-тисмарын вә милли зүлмүн ләғв әдилдийи, ени һәятын вә онун гу-ручусу олан ени инсанын ярандығы сосялизм өлкәсиндә яшайырлар. Со-вет адамы өз идеясы вә мәнәви кейфийәтләри илә башга өлкәләрин адамларындан чох-чох йүксәкдә ду-рур. «Совет адамлары ени һәятын шүүрәлу гуручуларыдыр. Совет вә-тәнпәрвәрлийиндә азад вәтәнимизә, халгмыза, совет дөвләтимизә, со-вет гурулушуна бәсләнилән бөйүк мәнәббәт һиссләри бирләшмишдир. Бу бирлик вәтәнимиздә яшаян адам-ларын һүгүг бәрабәрлийинә әсасла-ныр.

«Ени йүксәк типли вәтәнпәрвәрлик олан совет вәтәнпәрвәрлийи һисси-ни Сталин йолдаш бизим чәмиййә-тимизин һәрәкәт веричи гүввәси һе-

1 И. В. Сталин, Әсәрләри, III чилд, сәһ. 210.

саб эдир. Мәһз буна көрәдир ки, Сталин йолдаш һәртәрефли инкишаф этмиш адамын әсас әхлаги кейфийәтләриндән бири олан совет вәтән-пәрвәрийи һиссини мүнвәзәм олараг совет адамларында йорулмадан тәрбийә эдир.

Коммунист тәрбийәси һаггында Сталин тә'лимияндә материалист дүня көрүшүнүн тәшәккүлү, адамларымызда дин әлейһинә элми көрүшүн тәрбийә эдилмәси хусуси ер тутур.

Капитализмдән бизә ирс галмыш көһнә адәтләр вә мөвһумат, көһнәлийин мәһфуз галыглары ени инсан тәрбийә этмәк ишинә хейли мане олур. Сталин йолдаш бу көһнәлик галыгларына дәһлүкәли һесаб эдир, оһа гаршы амансыз мүбаризә этмәйә чағырыр вә көстәрир ки; капитализм галыглары әлейһинә мүбаризә буржуа һакимийәтини де-вирмәк уғрунда мүбаризәдән даһа чәтин вә даһа мүрәккәбдир. Дини тәсәввүрләр вә мөвһумат да белә галыглар сырасына дахилдир.

Сталин йолдаш көстәрир ки, бизим вәзифәмиз совет адамларыны дин вә мөвһумат тә'сириндән хилас этмәклә гүртармайыр, биз һәмин адамлары элмә зилд олан дүнякөрүшү әлейһинә барышмаз мүбаризәдә фәал бир гүввәйә чевирмәлийик. Элми дүнякөрүшү чәһаләт вә мөвһуматла гәтдийән барыша билмәз, чүнки сонунчулар варлыг һаггында, тәбиәт вә чәмийәт һаггында янлыш, зәрәрли тәсәввүр әмәл кәтирирләр. Һәгиги элми билик, элми дүнякөрүшүнүн өсәсны тәшкил эдир. Һәгиги элми дүнякөрүшү исә инсаны тәбиәт вә чәмийәтин инкишаф гәһунлары һаггында дүзкүн тәсәввүрлә силәһландырыр.

Сталин йолдаш 1927-чй ил сентябрын 9-да биринчи америкаң фәһлә нүмайәндә һей'әтилә сөһбәтиндә демишдир: «... ишин рәсми чәһәтини көтүрсәк, биздә партия үзвүйүнә һәмизәд партияга гәбул олундугда оһдан һөкмән атеист олмасыны тәләб эдән шәртләр йохдур. Бизим партияга гәбул шәртләримиз бунлар

дыр: партия мәрәмнамәси вә низамнамәсини гәбул этмәк, партиянын вә онун органларынын гәрарларына данышыгсыз табә олмаг, үзвүлүк һаггы вермәк вә партия тәшкилатларындан биринә дахил олмаг».

«Бу, партиянын динә гаршы битәрәф олмасы демәкдирми? Йох, о демәк дейилдир. Биз дини мөвһуматга гаршы тәблиғат апарырыг вә апарачагыг. Бизим өлкәнин гәһунлары беләдир ки, һәр бир вәтәндашын истәдийи динә э'тигад этмәк һүгугу вардыр. Бу һәр кәсин өз вичдән ишидир. Мәһз буна көрә дә биз килсәни дөвләтдән айырмаг тәдбирини һәята кечирмишик. Лакин килсәни дөвләтдән айырмаг тәдбирини, һәята кечирикән вә истәнилән динә э'тигад этмәк азадлыгы э'лаң эдир: кән биз эйи заманда һәр бир вәтәндашын инандырма васитәсилә, тәблиғат вә тәшвиғат васитәсилә бу вә я дикәр динә гаршы, һәр бир динә гаршы мүбаризә этмәси һүгугуну да сахламышыг. Партия динә гаршы битәрәф ола билмәз, буна көрә дә партия динә гаршы бүтүи вә һәр чүр дини мөвһуматга гаршы тәблиғат апарыр, чүнки партия элм тәрәфдарыдыр, дини мөвһумат исә элмин әлейһинә кедир, чүнки һәр бир дин элмә әкс бир шейдир. Бу яхынларда Америкада дарвинистләри мүнәкимә этмишләр, биздә бу кими һаллар ола билмәз, чүнки биздә партия элмин һәр васитә илә мудафиә олунмасы сиясәтини ери-дир.

Партия дини мөвһуматга гаршы битәрәф ола билмәз, буна көрә дә о һәмин мөвһуматга гаршы тәблиғат апарачагдыр, чүнки бу тәблиғат истисмарчы синифләрә көмәк эдәй вә һәмин синифләрә итаәткарлыг тәблиғ эдән иртигачы руһаниләрин нүфузуну гырмаг үчүн ән тутарлы васитәләрдән биридир.

Партия дини мөвһумат яһнларга гаршы, зәһмәткеш күтләләрин «шуу» руну зәһәрләйән иртигачы руһаниләрә гаршы битәрәф ола билмәз».

И. В. Сталин, Әсәрләри, X чилд, сәһ: 148—149.

Дини мөвһумата гаршы мәфкурә мубаризәси апармаг зәрурийәти Сталин Конституциясында да гейд олунмушдур. Сталин йолдашын көстәришләри дин әлейһинә тәрбийә ишинин үсүл вә йолларыны ишыг-ландырыр. Чәһаләт вә мөвһумат совет адамынын мәнәвийятына көкүндән яддыр.

1. Сталин йолдашын коммунист әхлагы һаггында тәлиминдә әмәйә сосялист мүнәсибәти тәрбийә этмәк мүнһүм ер тутур. Сталин йолдаш әмәйә мәнәббәт һиссини, бүтүн халгын сәадәти үчүн шүрүлу сурәтдә чалышмаг һәвәсини сосялизм чәмийәтиндәки ени совет адамынын зәрури мәнәви кейфийәти һесаб эдир. Ени, коммунист әхлагынын тәрбийә эдилмәси һәр шәйдән әввәл инсан сәчийәсиндә әмәйә сосялист мүнәсибәтини мөһкәмләтмәли, совет адамларында сосялист вәтәнимизин итгисади гүдрәтини артырмаға бөйүк гайғы һиссини даһа да күчләндирмәлидир. Сталин йолдаш әйрәдир ки, әмәк вә сосялизм бир-бириндән айрылмаздыр, әмәк бизим өлкәмиздә шәрәф, шөһрәт вә намус ишидир.

Бөйүк Октябр сосялист ингилабы инсанларын әмәйә бахышыны көкүндән дәйишдирди. ССРИ әмәкчи инсанларын, зәһмәткешләрин ер үзүндә биринчи дөвләтидир. Әмәк бизим өлкәмиздә һәр бир әмәк габилыйәтинә малик олан вәтәндашын вәзифәсидир. Дүнянын һеч бир ериндә әмәк бизим өлкәмиздә олду-гу гәдәр бөйүк һөрмәт вә мәнәббәт газана билмәмишдир. Халгымызын габагчыл адамлары, сосялист ингилабынын илк күнләриндән совет дөвләтинин мәнәфәи үчүн фәдакарлыг-ла чалышырлар. Биринчи имәчилик-ләрдән букүнәдәк бөйүк гуручулуг мәктәби кечмиш миллионларла совет адамы коммунист әмәйинә бүтүн варлыгы илә алышмышдыр, йүксәк мөгсәдли ярадычы коммунист әмәйи адамларымызын айрылмаз нәчиб хусусийәти олмушдур.

2. Сталин йолдаш совет адамларыны һәмешә ени әмәк формалары вә үсуллары тапмаға руһландырмыш, көһнә әмәк нормаларыны дағыдан, әмәк мәһсуллардығыны күндән-кү-нә артыран стаханов һәрәкатынын илһамчысы олмушдур.

Совет адамларынын әмәйә коммунист мүнәсибәти Бөйүк Вәтән муһарибәси илләриндә хүсусилә парлаг сурәтдә тәзаһүр этмишдир. Сталин йолдаш совет адамларынын муһарибә дөврүндәки әмәк гәһрәмәнлыгына йүксәк гиймәт верәрәк демиишдир:

«Халгын көмәйи олмасайды, фабрика вә заводларда, көмүр вә филиз мәдәнләриндә, нәглийәтдә вә кәнд тәсәрууфатында совет адамлары фәдакарлыг-ла ишләмәсәйдиләр Гызыл Ордунун мувәффәгийәтләри мүмкүн олмазды». «Динч гуручулуг илләриндә йүксәк вә гүдрәтли сосялист, сәнаеи яратмыш олан Совет Иттифагы фәһләләри вәтән муһарибәси заманы чәбһәйә көмәк этмәк үчүн кәркин вә гызғын ишләмәйә башлаяраг һәгиги әмәк гәһрәмәнлыгы көстәрдиләр»¹.

Ени совет адамы әмәкдә вә бүтүн давраышында Сталин йолдашын тәләб этдийн кими шүүрлу интизама малик олдуғуну, өз ичтимаи вәзифәләринә гаршы шүүрлу мүнәсибәт бәсләдийини көстәрир.

Сталин йолдаш бизим адамларын әмәйә намуслу, вичданлы, сосялист мүнәсибәтини дәфәләрлә гейд этмәклә бәрәбәр көстәрмишдир ки, истәр муһарибәдә, истәрсә күндәлик әмәк фәалийәтиндә, о чүмләдән тәһсидә полад интизам лазымдыр. «...мөһкәм интизам шүүрлу вә көнүллү табе олмағы арадан галдырмаг дейил, бунун олмасыны нәзәрдә тутур, зира анчаг шүүрлу интизам һәгигәтән мөһкәм интизам ола биләр»².

¹ И. В. Сталин, Совет Иттифагынын Бөйүк Вәтән муһарибәси һаггында, сәһ. 109—110.

² И. В. Сталин, Ленинизм мәсәләләри, сәһ. 83.

Сталин йолдашын интизам һаг-
тында бу гиймәтлi кестәришләри
коммунист интизамының, истисмар
үзәриндә гурулмуш чәмийәтдәки
интизамдан нә илә фәргләндинини
айдын сурәтдә кестәрир. Бизим
сосялист интизамымыз кими мөһкәм
интизам йохдур, чүнки о, коммунизм
чәмийәти гурмаг кими мүгәддәс
бир мәгсәдә хидмәт әдән йүксәк
шүүрлу интизамдыр. Мәһз буна кө-
рә ени Сталин бешиллийини һәятә
кечирмәк уғрунда мүбаризә әдән со-
вет адамлары бөйүк руһ йүксәкли-
йилә чалышыр, әмәк чәһәсиндә ха-
ригәләр ярадырлар.

Сосыализм чәмийәтиндә инсанын
мөвгеи, нүфузу ялныз онун шәхси
әмәйи, әмәйә олан мүнәсибәти илә
тәһйин әдилир. Сосыалист әмәйи про-
сесиндә инсан ени кейфийәтләр
тазаныр: «о, әмәйи» даһа чох «севи-
р, интизамлы олмагы өйрәнир, онда
тәшәббүскарлыг, ярадычылыг» но-
ваторлуғ, габилийәти инкишаф
әдир. О, дегиг вә сәлигәли олур,
вахтдан сәмәрәли истифадә этмәйә
башлайыр, әлм вә техниканы бөйүк
марагла өйрәнир, әмәйә шүүрлу мүнә-
сибәт бәсләйир, сосыалист мүлкый-
йәтини көз бәбәйи кими горуюр. Бү-
түн бу гиймәтлi кейфийәтләр ич-
тимай шүүрун даһа да йүксәлмәси-
вә көмәк әдир. Ләкин бу көзәл кей-
фийәтләр өз-өзүнә әмәлә кәлмир.
Бу сағлам һиссә вә вәрдишләри ин-
санларда инкишаф әтдирмәк лазым-
дыр. Коммунизм чәмийәтинини гу-
рулмасы кими бөйүк бир планын
һәятә кечирилмәси инсанларын әмәк
гәһрәманығындан, мүтәшәккили-
йиндән вә әмәйә шүүрлу мүнәсибә-
тиндән асылдыр.

Совет вәтәндашлары Сталин йол-
дашын кестәришләрини намусла-
еринә етирәрәк бөйүк гуручулуғ вә
ярадычылығ ишләри көрүрләр. Он-
лар дөвләт ганунларыны позан, өз
шәхси мәнәфеләрини ичтимай мәнә-
фафедән үстүн тутан айры-айры ке-

ридә галмыш адамларә гаршы ба-
рышмаз мүбаризә апарырлар.

У Сталин йолдаш мәрдлик вә гәһрә-
манлыгы коммунизм әхлағынын мү-
һүм хүсусийәтләриндән бириси һе-
саб әдир. Фашист ордулары үзәри-
мизә һүчүм әтдикләри заман Сталин
йолдаш сосыалист вәтәнимизи дүш
мәнләрдән мәтанәтлә мүдафиә эт-
мәйә чағырмышды. Сталин йолдаш
халгы дүшмәнләр әлейһинә гәһрә-
ман мүбаризәйә руһландырмыш вә
бу тарихи мүбаризәйә рәһбәрлик
әдәрәк вәтәнимизи бөйүк фәлакәт-
дән хилас әтмишдир.

«Сталин йолдашын «тәрбийә әтди-
йи мәрдлик, гәһрәманыг, мәтанәт
кими көзәл кейфийәтләр. Бөйүк
Вәтән мүһарибәси дөврүндә хүсу-
сла айдын тәзаһүр әтди.»

Вәтән мүһарибәси илләриндә
Сталин йолдаш совет адамларыны
даима әмәк вә дөйүш фәдакарлы-
ғына руһландырырды. «Сталин йол-
даш демишди: «...сызылдаянларә
вә горхагларә, яхнашма саланларә
вә фәрариләрә сыраларымызда ер
олмамалыдыр, бизим адамларымыз
мүбаризәдә горху нә олдуғуну бил-
мәмәлидирләр вә фашист залимләрә
гаршы азадлығ уғрунда вәтән мү-
һарибәмизә фәдакарлыгла кетмәли-
дирләр. Дөвләтимизи яратмыш олан
бөйүк Ленин лемишдир ки, гоча-
лыг, икидлик, мүбаризәдә горхмаз-
лыг, вәтәнимизин дүшмәнләринә
гаршы халгла бирликдә вурүшмағ
ирадәси совет адамларынын әсас
сифәтидир. Бу көзәл болшевик сифә-
ти Гызыл Орду сыраларында,
Гызыл Донанамызын сыраларында
вә Совет Иттифагынын бүтүн халг-
лары ичәрисиндә миллион-миллион
адамларын хүсусийәти олмалы-
дыр»¹.

Бу көзәл кейфийәтләрә малик
олан миңләрлә совет адамлары гәһ-
рәманыгла вурүшур, лазым кәл-
дикдә өз чанларындан кечир вә га-
либ кәлирдиләр.

1 И. В. Сталин, Совет Иттифагының Бө-
йүк Вәтән мүһарибәсә һаггында, сәһ. 13.

«Коммунист эхлагы» һаггында Сталин тәлими совет адамларына дәүләт манафеинә сәдиг олмағы, дәүләт сиррини чидди сурәтдә (горумағы, вәтәнимизин дүшмәнләринин һәр чүрә фырылдагларына гаршы сайыг олмағы өйрәдир.)

Совет халгынын мәнәви үстүнлү-йү кетдикчә артыр, кетдикчә даһа бөйүк шөһрәт газаныр.

Молотов йолдаш Бөйүк Октябр сосялист ингилабынын 30-чу илдә-нүмү һаггында мә'рузәсиндә де-мишдир:

«Этираф этмәк لازымдыр ки, ин-гилабымызын ән мүнүм наилийәти, адамларымызын бир совет вәтәнпәр-вәри кими ени мәнәви сыйма малик олмаларындан вә мәфкурәчә йүк-сәлмәләриндән ибарәтдир. Бу бүтүн совет халгларына, һәм шәһәрләрдә, һәм дә кәндләрдә яшаян адамлара, һәм физики, һәм дә зәһни эмәк адамларына аиддир. Октябр инги-лабынын һәгигәтән ән бөйүк мүвәф-фәгийәти бундан ибарәтдир вә бу мүвәффәгийәтин чаһаншүмул-тари-хи әһәмийәти вардыр».

«Коммунист эхлагы һаггында Сталин тәлими совет адамларын-дан тәләб эдир ки, онлар бундан сонра да өз вәтәнләринин шәрәф вә намуһуну, онун элм, инчәсәнәт вә бүтүн мәдәнийәтинин шәрәфини кез бәбәйи кими торуюб даһа да артырсынлар, совет милли ифтихары байрагыны йүксәк тутсунлар, буржуа мәдәнийәти өнүндә пәрәс-тишкарлығын, вәтәнсиз космополи-тизмин галыглары әлейһинә гәти вә барышмаз (мүбаризә апарсынлар) мүбариз (болшевик партиялылығы һисси илә яшайыб яратсынлар. Сталин эхлагынын ән парлаг тәза-һүрләри бунлардан ибарәтдир.

«Коммунист эхлагы тәрбийә этмәк һаггында Сталин тәлиминин айрыл-маз вә үзви һиссәси Сталин инсан-пәрвәрлийи—һуманизмидир. Сталин һәссаслығы, зәһмәткеш инсана бө-йүк Сталин гайгысы сайәсиндә сося-

лизм чәмийәтиндә индийәдәк мис-ли көрүнмәмиш ени инсан яран-мышдыр.

Сталин йолдашын бүтүн һәяты вә фәәлийәти бөйүк вә һәгиги инсан-пәрвәрлийин ән парлаг, ән көзәл нү-мунәләри илә долудур. Сталин йол-дашын бөйүк пролетар һуманисти олдуғуну, онун инсанлара һәссас мүнәсибәтини кәстәрән сайсыз-һе-сабсыз мисаллар кәтирмәк олар. Сталин йолдашын ашағыдакы сәдә, айдын вә мүдрик сөзләри онун сося-лист инсанпәрвәрлийини бүтүн дә-ринлийилә, сон дәрәчә айдын вә кө-зәл ифадә эдир:

«Йолдашлар, шүбһә этмәйә би-ләрсиниз ки, мән кәләчәкдә дә вар-гүввәми, бүтүн бачарығымы вә ла-зым кәлдикдә, сон дамчысына гә-дәр бүтүн ганымы фәһлә синфинин иши йолунда, пролетар ингилабы вә дүня коммунизми йолунда вер-мәйә һазырам».

Сталин һуманизминин, сосялист инсанпәрвәрлийинин мәна вә ма-һийәти мәнз бундан ибарәтдир. Бү-түн гүввәни, бүтүн истәдад вә бача-рығыны, лазым кәлдикдә һәятын белә фәһлә синфинин, пролетар ин-гилабынын, дүня коммунизминин гә-ләбәси ишинә һәср этмәк,—һәятын һәгиги вә йүксәк мәнасы, Сталин һуманизминин мәна вә маһийәти бундан ибарәтдир. Сталин йолдаш совет адамларыны мәнз бу руһда тәрбийә эдир.

Сталин йолдаш һәмишә зәһмәт-кеш инсана гаршы бөйүк гайгы вә һәссаслығы тәләбкарлыгга үзви су-рәтдә бирләшдирир, инсанын гүсур-ларына көз юммаг, чүмләпәрдазлыг вә бошбоғазлыг, интизамсызлыг, икиүзлүк, кобудлуг, лоғалыг ки-ми һаллары кәскин тәнгид эдир. Зәһмәткеш инсана мүмкүн гәдәр чох гайгы кәстәрмәк вә эйни замандә чох тәләбкар олмаг—әсл сосялист һуманизминин тәләби беләдир.

Сталин йолдаш инсаны бүтүн гий-мәтли капиталлар ичәрисиндә ән гиймәтли капитал адландырмаш-дыр. 1935-чи ил майын 4-дә Гызыл Орду академикләри бурахылы-

шындакы нитгиндә Сталин йолдаш демишдир: «...биз һәр шейдән әввәл адамларын гәдрини билмәйи, кадрларын гәдрини билмәйи, үмуми ишимизә хейир вермәйи бачаран һәр бир ишчинин гәдрини билмәйи өйрәнмәлийик. Нәһайәт, баша дүшмәк لازمдыр ки, дүняда олан бүтүн гиймәтли капиталлардан ән гиймәтли вә ән һәлләдичи капитал адамлардыр, кадрлардыр»¹.

«Сталин йолдаш демишдир ки, инсанлары, багбан мейвә ағачыны бөсләдийи кими гайгы вә диггәтлә бөсләйиб, бөйүтмәк لازمдыр.»

Көһнә гуманизм шәхсийәтә бир сыра һуғуғлар вәд әдирди, һәгитәтдә исә бу һуғуғлар ялныз кағыз үзәриндә галырды вә көһнә гуманизм инсанлар арасындакы бәрәбәр-сизлийә көз юмурду.

Сталин гуманизми, шәхсийәттин һуғуғларыны вә демократик азатлығлары рәсми сурәтдә элан этмәклә кифайәтләнмәйиб, буларын тәмин олунмасы үчүн реал мадди вә мәнәви шәраит ярадыр.

Лакин сосялист гуманизми инсана гаршы кор-коранә, шит мәнәббәт тәләб этмир. О инсандан принципат олмағы, болшевик инадкарлығы, мөһкәм ирадә, чәтинликләрә вә һәр нөв маниоләрә раст кәлдикдә буллара мәнәтәтлә синә кәрмөйи тәләб әдир.

Гызыл Орду академикләринин бурахылышындакы нитгиндә Сталин йолдаш демишдир: «...ядда сахлайын ки, анчаг ятениликләрдән горхмаян, чәтинликләрдән кизләнмәйән, әксинә олараг—чәтинликләри арадан галдырмаг вә дәғвә этмәк үчүн онлара гаршы келән кадрлар яхшы кадрлардыр. Әсл кадрлар анчаг чәтинликләрлә мубаризәдә бәркийрләр»².

Сталин йолдаш комсомолун вәзифәләри һәггында данышаркан дәенә бу тәләбләри ирәли сүрмүшдүр:

¹ И. В. Сталин, Ленинизм мәсәләләри, XI нәшри, сәһ. 564.

² И. В. Сталин, Ленинизм мәсәләләри, XI нәшри, сәһ. 564—565.

«Биз өзүмүзү чәтинликләрдән гачан вә йүңкүл иш ахтаран эәиф адамлара охшада билмәрик. Чәтинликләр мәһз онун үчүндүр ки, онлара гаршы мубаризә апараг вә онлара арадан галдыраг»¹.

Ашгабад—Москва сәбариләр йүрүшү иштиракчыларына мүрачият әдәрәк Сталин йолдаш демишдир ки, ялныз бүтүн вә һәр чүрә әнкәләри ғыран мөгсәд айдынлығы, мәсәдә наил олмаг ишиндә инадкарлығы вә сәчийә мөһкәмлийи гәләбәни тәмин әдә биләр.

«Сталин гуманизми, халг дүшмәнләринә гаршы амансыз вә барышмаз олмағы тәләб әдир.» Совет халгы фәхр әдир ки) фашист ишғалчыларыны) вә һәрби чаниләри) чәзәландырмагла бөйүк инсанпәрвәрлик вәзифәсини шәрәфлә еринә етирмишдир.»

Совет адамлары билирләр ки, заманәмизин гуманист идеалларыны һаята кечирмәк, Сталин гуманизми гәйәләринә садиг галмаг үчүн габагчыл бәшәрийәттин пәнәһи олан вәтәнимизин мәдәнийәтини вә итисади гүдрәтини даһа да артырмаг لازمдыр. Совет Иттифагы, бүтүн дүняда империалист иртичаы әлейһинә, халғлар арасында мөһкәм достлуг уғрунда мубаризә әдән мүтәрәғги гүввәләрин бөйүк вә гүдрәтли илһамчысыдыр. Совет халгы өз гуманист мәгсәдләрини ардычыл сурәтдә һаята кечтир.

«Сосялист инсанпәрвәрлийи һаггында Сталин тәлими» бөйүк «Сталин Конституциясында да «парлаг сурәтлә ифадә олунмушдур. «Сталин Конституциясы сосялизм гуманизминин тәнтәнәсидир.» онун һәр сәтриндә инсана гаршы һәгиги гайгы һисс олунур. «О, әһмәткеш инсаны) тарихдә мисли көрүнмәмиш йүксәклийә галдырыр.»

★

Сталин йолдаш коммунист әхлагынын йүксәк тәләбләрини, кәзәл хүсусийәтләрини ифадә әдиркән

¹ И. В. Сталин, Әсәрләри, VII китәб, сәһ. 267—268.

Ленинин парлаг суретинэ мұрачиэт эдир, онун һэят вэ фэалийэтиндэн зәнкин нүмунэлэр кәтирир. Ленинин дүһасы, онун бөйүк мә'нәви гүдрәти Сталин йолдашын вардыгында яша-йыр, чүнки Сталин—бүхүнүн Ленини-дир.

Сталин йолдаш Ленини унутма-маға, севмәйә, өйрәнмәйә вэ Ленин кими олмаға чағырыр. Сталин йол-даш көстәрир ки, Ленин йүксәк типли рәһбәрдир, мүбаризәдә горху билмәйән дағ гарталыдыр, ахын бою үзмәйб маниәләрә синә керән новатордур. Сталин йолдаш дейир ки, Ленин ингилаб үчүн доғулмуш нәһәнк бир дүһа иди, о тактик шүарлары һейрәтамиз бир айдын-лыгла ирәли сүрүр, чәсарәтли инги-лаби тәшәббүс көстәрир, һадисәлә-рин дахили маһийәтини әввәлчәдән ача билирди.

1937-чи ил декабрын 11-дә Моск-вада Сталин сечки даирәсинин сеч-кигабағы йығынчағындакы нитгин-дә Сталин йолдаш совет адамлары-ны Ленин кими олмаға, халгын сәа-дәти уғрунда Ленин кими мүбаризә этмәйә чағырааг демишдир:

«Сечичиләр, халг өз депутатла-рындан тәләб этмәлидирләр ки, он-лар өз вәзифәләри йүксәклииндә дурсунлар, онлар өз ишләриндә сия-си обывателләр сәвийәсинә энмә-синләр, онлар, Ленин типли сияси хадимләр вәзифәси. башында гал-сынлар, онлар, Ленин кими, айдын вэ мүәййән хадимләр олсунлар, он-лар дейүшдә Ленин кими горхмаз вэ халг дүшмәнләринә гаршы аман-сыз олсунлар, иш мүрәккәбләшмәйә вэ үфүгдә бир тәһлүкә көрүнмәйә башладыда, һәр чүр ваһимәдән, ваһимәйә бәнзәр һәр чүр шейдән азад олсунлар, ваһимәйә бәнзәр һәр чүр шейдән, Ленин азад олдуғу ки-ми, онлар да азад олсунлар, мүрәк-кәб мәсәләләри һәлл эдәркән, мәсә-ләни һәртәрәфли дүшүнмәк вэ бүтүн мүсбәт вэ мәнфи чәһәтләри һәртә-рәфли нәээрә алмаг лазым кәлдикдә онлар да Ленин кими мүдрик вэ тә-ләсмәйән олсунлар, онлар да Ленин кими, доғручу вэ намуслу олсунлар,

онлар да өз халгыны, Ленин севди-йи кими севсинләр».

Сталин йолдашын коммунист әх-лагы һаггында тә'лиминдә комму-нист әхлагынын ялныз мәзмуну вэ әсаслары дейил, тәрбийә әдилмәси йоллары вэ шәртләри дә көстәрил-мишдир. Сталин йолдаш өйрәдир ки, коммунист әхлагынын нәдән ибарәт олдуғуну билмәк, онун дүзкүнлүҗ-нү вэ зәрурилийини баша дүшмәк һәлә ишин һамысы дейилдир. Ән башлыча вэ ән әсас мәсәлә комму-нист әхлагынын тәләбләрини еринә етирмәкдир.

Сталин йолдаш көстәрир ки, күт-ләләри әмәли ишдә тәрбийәләндир-мәк лазымдыр. Күтләләр фәал ичти-маи һәятә нә гәдәр чох чәлб ол-нурларса, онларын мөфкурә вэ мә-нәви сәвийәләри дә о гәдәр йүксә-лир, онлар коммунист әхлагы нөгте-йи-нәзәриндән өзләринә вэ башгала-рына о гәдәр тәләбкар олурлар.

Болшевикләр партиясы, Сталин йолдаш даима күтләләри коммунист әхлагы руһунда тәрбийәләндирмә-йин, онлары фәал ичтимаи ишә чәлб этмәйин бүтүн мүхтәлиф вэ ән тә-сирли формаларындан истифадә эт-мәк гайгысына галырлар.

Тәнгид вэ өзүнүтәнгид бу тәрбийә вәситәләри сырасында бөйүк ер ту-тур. Тәнгид вэ өзүнүтәнгид чәмий-йәтимизин һәрәкәт веричи гүввәси-дир, кадрларын болшевик тәрбийәси методудур. Сталин йолдаш демиш-дир ки, «... өзүнүтәнгид болшевизм чәббәханасында зәрури вэ даим иш-ләдилән бир силаһ олуб болшевиз-мин тәбиәтидә, онун ингилаби руһу илә айрылмаз сурәтдә бағлыдыр»¹.

Намуслу вэ ингилаби өзүнүтән-гид, нөгсанлары вичданла, гәрәзсиз ачыб көстәрмәк вэ ислаһ этмәк биз ирәлийә доғру һәрәкәтимизин мүһүм шәртләриндән вэ үсулларындан биридир. Өзүнү тәнгид эдә бил-мәйән, өз һәрәкәтләринә тәнгиди янаша билмәйән адам өзү һаггында

¹ И. В. Сталин, Әсәрләри, XI җилд, сәһ. 140.

һәгигәти демәйә чәсарәти чатмаян бир горхагдыр. Һәгиги болшевик тәнгиди олмаян ердә иш ахсайыр, ишчиләр исә чох вахт керидә галырлар.

Сталин йолдаш дейир: «Мәһз ирәлиләмәк истәдийимизә көрә дә биз сәммини вә ингилаби өзүнүтәнгиди ән мүнһүм вәзифәләримиздән бири һесаб әтмәлийик. Бунсуз ирәлиләмәк мүмкүн дейилдр. Бунсуз инкишаф әтмәк мүмкүн дейилдр».

Сталин йолдаш совет адамларында тәнгидә вә өзүнүтәнгидә бу чүр болшевик мүнәсибәти тәрбийә эдир, онлары йүксәк мәфкурәли, принципал, нөгсанлара дөзмәйән, көз юма билмәйән габагчыл совет ишчиси олмаға чағырыр. Совет адамынын мә'нәви аләминдәки бу гиймәтли хусусийәтләр коммунист әхлағы принципләринин парлаг ифадәсидир.

Сталин йолдаш өйрәдир ки, тәрбийәнн әсас методу инандырмагдыр. Бу метод васитәсилә күтләнин шүүруну халгын габагчыл һиссәсини ичтиман шүүру сәвиййәсинә галдырмаг лазымдыр. Лакин инандырмаг кими әсас тәрбийә үсулу илә бәрәбәр әксәрийәтин ирадәсини еринә етирмәк, она табә олмаян керидә галмыш адамлары мәчбурийәт васитәсилә табә әтдирмәк дә нәзәрдә тутулур. Бу мәчбури өлчүләр әксәрийәтин, кениш күтләләрин мәнафин үчүн зәруридр.

Партия вә совет дәвләти күтләрдә коммунист әхлағы тәрбийә әтмәк үчүн сияси маарифин, мәтбуатын, коммунист дүнякөрүшүнү төблиг әдән габагчыл элмин, совет әдәбияты вә инчәсәнәтнин, педагогинин, совет конституциясы вә ганунверичилийинин, мәһкәмә идәрәләринин бирләшмиш гүдрәтиндән истифадә эдир. Бүтүн бунлар совет адамларыны ленинизм руһунда тәрбийә әтмәк вә беләликлә онларын коммунист шүүруну даһа йүксәк сәвиййә галдырмаг, коммунист әхлагынын Сталин принципләрини ке-

ниш вә дәрин яймаг ишинә хидмәт көстәрирләр.

«Совет адамларыны коммунистәсинә дүшүнмәйә» вә коммунист кими яшамаға өйрәтмәк ишиндә совет мәктәбинин, совет мұәллимләринин ролу олдуғча бөйүкдүр. Совет мұәллими инсанда әсл инсанийәт вә ән нәтиб, ән йүксәк һиссләр тәрбийә әтмәк, онун зәһни вә мә'нәви гүввәләрини инкишаф әтдириб, дүзкүн истигамәтләндирмәк имканына малик олдуғу үчүн ер үзүндә ән хошбәхт мұәллимдир. Сталин йолдаш йорулмаг билмәдән совет мәктәбинин инкишафы вә мөһкәмләнмәси гайғысына галыр, мұәллимләрин һәртәрәфли инкишафы үчүн шәраит ярадыр.

Совет адамынын мә'нәви симасынын камилләшмәси ишиндә совет аиләси дә бөйүк рол ойнайыр. Совет аиләси коммунист әхлағы тәрбийә әтмәкдә совет дәвләтинин фәал көмәкчисидир. Сталин йолдашын совет ушағларына, совет аиләсинә көстәрдийи бөйүк аталыг гайғысы түкәнмәздир. Сталин йолдаш совет аиләсини мөһкәмләтмәйи, ушағларын тәрбийәси ишиндә валидейнләрин мәс'улиййәтинин артырылмасыны тәләб эдир, чүнки ушағлар бизим кәләчәйимиздр.

Сталин дөврүндә тәрбийәләnmиш сәи совет адамлары Сталин йолдаш кими олмаға, халгын коммунизм ишинә бөйүк рәһбәримиз кими һәдсиз садагәтлә хидмәт әтмәйә чалышырлар.

Йүзләрлә стахановчунун вә вәтән мұһарибәси гәһрәманларынын ады ялныз бизим өлкәмиздә дейил, бүтүн дүняда шөһрәт газанмышдыр, онларын йүксәк өмәлләрилә ялныз совет халгы дейил, бүтүн габагчыл бәрәрийәт фәхр эдир.

«Совет адамлары сосялист вәтәнизмин азадлы» вә истиглалийәти, тәрәгги вә йүксәлиши (үғрунда мұбаризәдә) сайсыз-һесабсыз гәһрәманлар нүмүнәләри көстәрмишләр. Совет адамлары коммунизм ишинин гәләбәси үчүн һәмишә, һәр ан бөйүк фәдакардыға һазырдырлар вә бизим

Һаятымызын һәр күнү совет адамы-
нын йүксәк вәтәнпәрвәрлийини, саф
мөнәвийятыны, нәчиб хусусийәт-
ләрини нүмайиш этдирән белә ми-
салларла долудур.

«Бизим совет мәктәби коммунизм
чәмиййәти гуручулуғунун фәал иш-
тиракчысыдыр. Совет мәктәбиндә
тәһсил вә тәрбия алмыш минләрлә
кәнчләр сосялизм гурулушунун бү-
түн сәһәләриндә, бөйүк вәтән муһа-
рибәси чәһәләриндә мисилсиз тәһ-
рәманлыг көстәрмишләр. Совет мәк-
тәблиләриндән Олег Кошевоюн, Зоя
Космодемьянскаянын, Александр Че-
калиннин, Азәрбайҗан мәктәбинин
тәрбия этдийи Совет Иттифагы
Тәһрәманлары Нәзи Аслановун, Га-
фур Мәммәдовун, Идрис Сүлейма-
новун, Мейди Гулиевин вә башгала-
рынын вәтән йолунда фәдакарлығы
ени нәсилләр үчүн һәмишә парлаг
нүмунә олачагдыр.»

Совет адамларына Сталин дөв-
рүндә яшайыб-яратмаг кими бөйүк

бир сәадәт нәсиб олмушдур. Онлар
бу шәрәфә лайиғ яшамалы, совет
халгына, сосялист вәтәнимизә, ком-
мунизм ишинә Ленин—Сталин кими
һәдсиз сәдагәт вә фәдакарлыгла
хидмәт этмәлидирләр.

«Сталин йолдашын шанлы етмиш
иллийиндә, онун Ленин һаггында
демиш олдуғу сөзләри бөйүк мәнәб-
бәт вә ғиҗихарла өзү һаггында да
дейрир. Бизим севимли мүәллим-
миз, әзиз рәһбәримиз Сталин йолда-
шы севин, охуюн вә ёйрәнин, Ком-
мунист әхлагы һаггында Сталин
тәлимини һәятә кечирмәклә биз
коммунизм чәмиййәтинин ени һәр-
тәрәфли инкишаф этмиш үзвләрини
етирә биләрик.

«Партиянын бөйүк мүдриклиий вә
онун даһи рәһбәри Иосиф Сталинин
дәмир ирадәси инсаны кечмишин
мәнфур адәтләриндән вә мөвһума-
тындан һәмишәлик һазад этдийи бир
өлкәдә яшамаг вә мубаризә этмәк
хошбәхтлидир.» (М. Горки).

